І чужому научайтесь,
й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК. UKRAINIAN DAILY.

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку:
BArcly 7-4125

РІК LXV. Ч. 137. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. СУБОТА, 19-го ЛИПНЯ (JULY) 1958 ЦЕНТІВ 12 CENTS TWO SECTIONS (SECTION 1) No. 137. VOL. LXV.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ПРЕДСТАВНИК В ОН ОБВИНУВАЧУЄ МОСКВУ ЗА ПОДІЇ НА СЕРЕДНЬОМУ СХОДІ. НАПРУЖЕННЯ І КОНЦЕНТРАЦІЯ ВІЙСЬК НА СЕРЕДНЬОМУ СХОДІ ПРОДОВЖУЮТЬСЯ. МОСКВА ПОЧИНАЄ ВІЙСЬКОВІ МАНЕВРИ. АМЕРИКАНСЬКІ ЛІТАКИ ОХОРОНЯЛИ АНГЛІЙСЬКУ ВИСАДКУ В ЙОРДАНІЇ. ЗДА І АНГЛІЯ ЗАПОВІДАЮТЬ ОБМЕЖЕННЯ ІНТЕРВЕНЦІЇ.

ЗДА Й АНГЛІЯ ВИРІШИЛИ НЕ ІНТЕРВЕНІЮВАТИ В ІРАКУ, ХІБАЩО БУЛИ Б ЗАГРОЖЕНІ НАФТОВІ ІНТЕРЕСИ ЗАХОДУ

Вашингтон. — В Білому Домі відбувалися на протязі четверга важливі політичні наради між представниками ЗДА, Великої Британії та Канади, в яких брали участь президент Айзенгавер, державний секретар Джан Фостер Доллес і голова об'єднаних шефів штабів збройних сил ЗДА ген. Натан Твайнінг з американського боку, міністер закордонних справ Селвин Ллойд та шеф штабу британської оборони маршал летунства Вільям Диксон від Великої Британії і міністер закордонних справ Сидні Смит від Канади. Головним вислідом конференції було рішення обмежити мілітарну інтервенцію ЗДА і Великої Британії на Середньому Сході тільки до Ливану і Йорданії і не поширювати тієї інтервенції на Ірак так довго, поки не будуть загрожені там нафтові інтереси Заходу. Британський міністер закордонних справ Ллойд радив із Доллесом на протязі семи годин і потому відбув ще одногодинну конференцію у президента Айзенгавера. Згідно із вислідами нарад встановлено, що завданням американських і британських військ, висланих до Ливану і Йорданії, є встановити престиж західних держав на Середньому Сході і з другого боку стабілізувати існуючі там уряди та підтримати уряди в Савді Арабії і є областях Перської затоки, країнах, що продукують нафту для Заходу. Згідно із заявою державного департаменту ЗДА, переданою для преси, ситуація американських громадян в Іраку під встановленим там військовим режимом задовільна і покищо немає загрози для життя американців, які перебувають там. Рапорти з Іраку підтверджують, що ціла країна перебуває вже під контролею військовиків. В політичних колах обстоюють думку, що всяка спроба інтервенції у ситуацію в Іраку могла б закінчитися знищенням нафтопроводів, що йдуть через Ірак, що було б тяжким ударом для Заходу.

СТРАТЕГІЧНІ НАРАДИ

Селвин Ллойд, міністер закордонних справ Великої Британії відповідає на запити журналістів після свого прибуття до Вашингтону для відбуття важливих політичних нарад з през. Айзенгавером та державним секретарем Джаном Фостером Доллесом в справі спільної інтервенції на Середньому Сході. За Ллойдом — державний секретар ЗДА Доллес.

СОВЄТСЬКИЙ ПРЕДСТАВНИК ЗАПОВІДАЄ ВИМОГУ СКЛИКАННЯ НАДЗВИЧАЙНОЇ СЕСІЇ ГЕНЕРАЛЬНОЇ АСАМБЛЕЇ ОН

Об'єднані Нації. — Наради Ради Безпеки Об'єднаних Націй ще не скінчились в четвер 17 липня. Їх перервано о год 11.30 ночі до п'ятниці, коли-то рішатимуть про долю трьох зголошених резолюцій: американської, яка поручає покликати до життя нову міжнародну поліцію для вислання її до Ливану, — совєтської, яка закликає ЗДА і Англію негайно відкликати їх війська з Ливану і Йорданії, та шведської, яка закликає генерального секретаря ОН негайно припинити діяльність групи військових обсерваторів ОН в Ливані.

На засіданні Ради Безпеки в минулий четвер з гострим обвинуваченням проти Совєтів і проти З'єдиненої Арабської Республіки виступив американський амбасадор Генрі Кебот Ладж. Він чітко відмежував конструктивний арабський націоналізм, який змагає до запевнення росту національної самобутности, до економічного, соціяльного і культурного поступу і до підвищення національної гідности, — від того націоналізму, як його розуміє Москва і як вона його хоче викривити: давши йому печатку насильства, змов, вбивств і підривної роботи. Кебот Ладж звернув увагу на „загальну ціль", яка існує в Москві — захопити все всюди. Він покликався на єгипетську пресу, яка виразно пише про ці загальні цілі. Між іншим, поважний часопис з Каїро написав, що вислання військ ЗДА до Ливану означає, що треба вбити президента Каміля Шамуна й інших ливанських державних мужів. Американський представник звернув увагу, що коли Об'єднані Нації не зуміють протиставитись таким методам посередньої агресії, то „вона стане скалою, на якій розіб'ється ця організація". Аркадій Соболєв повторив свої попередні атаки, називаючи „байками з 1001 ночі" американські й англійські розповіді про підривну роботу на Середньому Сході і тамошню посередню агресію. Соболєв заповів, що коли його резолюція не перейде, тоді він зажадає негайного скликання надзвичайного засідання Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй. Ця заява викликала здивування, бо за дотеперішньою тактикою Совєтів — вони вважали, що такими справами повинна займатись виключно лише Рада Безпеки, де СССР має право вета, а не Ген. Асамблея, де не обов'язує вето.

АНГЛІЙСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ СХВАЛИВ РІШЕННЯ УРЯДУ В СПРАВІ ЙОРДАНІЇ

Лондон. — Англійський прем'єр Геролд Мекміллен відчитав в палаті громад у Лондоні в четвер в полудне заяву, в якій повідомив, що зараз після останнього засідання парляменту він, Мекміллен, дістав заклик від йорданського короля Гуссейна — прийти негайно з допомогою. Король Гуссейн — казав Мекміллен — мотивував свою просьбу цілком певними відомостями, що в Йорданії має відбутись — докладно за зразком Іраку — революція. Власні англійські відомості потверджували, що острах короля Гуссейна цілком оправданий. Англійський уряд рішив прийти з допомогою Йорданії, порозумівшись у цій справі з урядом у Вашингтоні. Це рішення буде подане в той сам день до відома Раді Безпеки Об'єднаних Націй, як також Раді НАТО у Парижі. — Заява прем'єра Мекміллена викликала негайно палку дебату в палаті громад. Члени соціялістичної Партії праці критикували становище уряду, заявляючи, що Йорданія і Англія повинні були звернутись спершу до Об'єднаних Націй. Мекміллен, відповідаючи опонентам, звернув увагу на швидкість розвитку подій, які не дозволяють на довгу процедуру нарад в Об'єднаних Націях. Він покликався на факт, що три мусульманські держави — Туреччина, Іран і Пакістан — одобрили поведінку З'єдинених Держав і Англії. Правда, Ізраїль запротестував спершу проти перелету над ізраїльською територією літаків з англійськими парашутистами для Йорданії, проте швидко потім дав на це свою офіційну згоду. В голосуванні над резолюцією опозиційної Партії Праці, що пропонувала демонстраційне перервання засідання парляменту, — проти того опозиційного внеску було 314 голосів, а за ним 251. Більшість 63 голосів вважається поважною перемогою для англійського уряду.

Армія перевела чергову успішну пробу „Юпітера"

Кейп Канаверал, Фла. — Американська армія перевела минулого четверга, 17-го липня, чергову успішну пробу з балістичною ракетою „Юпітер", вистреливши її успішно в повітряні простори і видобувши опісля з дна моря її „ніс", що повернувся на землю. Це вже третя з черги успішна проба тієї важливої зброї, під час якої знайдено і видобуто з моря її повернений до землі „ніс", але цим разом Армія вперше подала основніші інформації про цей експеримент, стверджуючи при цьому, що „розв'язано проблему бойової зарядної частини" ракети. Діло в тому, що балістична ракета летить на велику віддаль з величезною швидкістю і коли її частина повертається назад на землю, то вона спалюється, подібно як спалюються метеори, від великої швидкости і тиску повітря. Дослідники з „Юпітером" шукали, і — виходило б — знайшли такий матеріял, що видержує створювану швидкістю і тиском повітря горяч. Один із таких повернених назад до землі та віднайдених „носів" цієї балістичної ракети показував президент Айзенгавер на телевізії, промовляючи до американського народу після успішного випуску ракети в серпні 1957 року.

В Джансон Ситі починається конвенція Української Православної Ліґи

Джансон Ситі. — В суботу дня 19 липня ц. р. починається у Джансон Ситі, Н-гв, конвенція Української Православної Ліґи ЗДА. В конвенції візьмуть участь митрополит Української Православної Церкви у ЗДА Впреосв. Йоан Теодорович й архиєпископ цієї ж церкви Впреосв. Мстислав Скрипник. Наради конвенції будуть відбуватися на протязі суботи й неділі після відправлення молебенів і Служби Божої. В рямцях конвенції відбудеться в суботу 19 липня урочистий бенкет, на якому головним промовцем буде д-р Стефан Савчук з Филаделфії, син о. Івана Савчука, видатного діяча УПЦ в ЗДА. В неділю відбудеться процесія і після неї буде відправлена Архиєрейська Служба Божа, а після обіду концерт і пікнік. Місцева преса подала докладні повідомлення про конвенцію та її програму.

МОСКВА ОРГАНІЗУЄ ВУЛИЧНУ ДЕМОНСТРАЦІЮ І ПЕРЕВОДИТЬ ВІЙСЬКОВІ „МАНЕВРИ"

Москва. — За зразками попередніх демонстрацій, зорганізованих московською поліцією і державно-партійним апаратом, в четвер 17 ц. м. коло 2,000 комсомольців і робітників, зігнаних з фабрик, маршували перед американською амбасадою у Москві з транспарентами „руки геть Ливану" і т. п. Сильні відділи поліції тримали демонстрантів здалеку від входу до будинку, куди вони, зрештою, діставши згори відповідні прикази, не пхалися.

Куди поважнішою від тієї комедії є військова демонстрація, що її Совєти переводять своїми „маневрами" у суміжному з Іраном Туркестані. Командантом тих „маневрів" призначено маршала Андрея Гречка, колишнього коменданта берлінського совєтського фронту. Совєтські військові маневри буцімто були вже раніше пляновані, ще перед теперішньою середньо-східньою кризою. Проте большевики ніколи не оприлюднюють їх. Теперішнє широке розголошування їх вважається плянове з метою застрашити Захід та водночас впливати на увагу азійських народів. В Ірані поставлено тамошню 110,000 армію у стан гострого поготівля. Проте, за твердженням коментаторів, Совєти, мабуть, обмежаться до крику і погроз, щоб використати американсько-англійську інтервенцію в Ливані і Йорданії для крику про західній „імперіялізм", без риску викликання третьої світової війни. Цим пояснюється теж заповідь Соболєва в Раді Безпеки ОН, що СССР відкличеться до Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй.

ДВА БАТАЛЬЙОНИ АНГЛІЙСЬКИХ ПАРАШУТИСТІВ ВИСАДИЛИСЬ В АММАНІ

Амман. — У четвер 17 липня ц. р. перед полуднем два курені 16-ої англійської парашутної бригади, стаціонованої на Кипрі, висадились на летовищі в столиці Йорданії, Аммані. Англійський парашутний курінь нараховує 500-600 вояків. Дальші англійські частини знаходяться на Кипрі в стані гострого поготівля на випадок потреби перекинення їх на Середній Схід. Висад парашутистів ішов під охороною ескадр американських турбомоторових і ракетних літаків, які водночас, літаючи над Амманом, виконали другу ціль: вони заявили свою прихильність співпрацю ЗДА з Англією та продемонстрували силу американського воєнного летунства. На водах Ливану зосереджено могутню морську силу ЗДА: розкинені у широкому промірі знаходяться там одиниці наймогутнішого існуючого нині у світі морського з'єднання, що його становить Шоста американська фльота, яка разом нараховує коло 60 морських одиниць найрізнородніших типів, величини і призначення. Висад англійських парашутистів відбувся в найбільшому порядку. ечник американського уряду заявив, що ЗДА, солідаризуючись з рішенням Англії, яка свої війська до Йорданії вислала в порозумінні з американським урядом, не вишлють туди американських військ. Йорданія, яка дістала була самостійність після другої світової війни у 1946 році та з поділу Палестини, є тереном, що найкраще відомий англійцям і йорданці в масі, незалежно від своїх патріотичних почувань, ставляться до англійців — за коментарями преси — як до старих знайомих, що й унагляднилося при теперішній появі англійських парашутистів.

Конґресова підкомісія закінчила переслухувати Ґолдфайна

Вашингтон. — В четвер, дня 17 липня закінчено переслухання бостонського промисловця Бернарда Ґолдфайна, що тривала цілих вісім днів і мало на меті встановити можливість впливання цього ж Ґолдфайна з допомогою подарунків на високих урядовців ЗДА. Притокою до цих переслухань було виявлення факту, що Ґолдфайн намагався обдарувати навіть головного асистента през. Айзенгавера Шермана Адамса. Остання сесія підкомісії, яка переслухувала Ґолдфайна, була дуже бурхлива і після її закінчення вирішено припинити покищо переслухання, не ставлячи Ґолдфайна в стан обвинувачення за наругу образу Конґресу. В останніх днях переслухування Ґолдфайн пробував із свого боку обвинувачувати членів підкомісії в намаганні знеславити його „добре ім'я". Ґолдфайн під час зізнань ствердив, що він утримував й утримує дружні взаємини з Шерманом Адамсом, але заперечив, щоб він допомогою подарунків чи інших ґратифікацій добивався через Адамса якихось користей для себе. В дальшому зізнав Ґолдфайн, що він був частим гостем Білого Дому і за адміністрації Трумана й удержував зв'язки з асистентом през. Трумана д-ром Джаном Стілманом, який допоміг йому дістати позичку в сумі 12 мільйонів долярів на будування запланованих у Бостоні ґаражів.

Помер крилошанин о. Юстин Гірняк

Филаделфія. — В середу 16 липня помер несподівано у Ремі, Па. видатний і заслужений священик і діяч Впр. о. Юстин Гірняк, найстарший брат проф. Юліяна, отамана УСС Никифора, діяча української сцени Йосифа і Володимира Гірняків. Покійний о. Юстин, народжений 2 липня 1877 року в Бучачі, був висвячений на священика в 1899 р. тодішнім станиславівським єпископом пізнішим Митрополитом Кир Андреєм Шептицьким. Був довголітнім парохом села Ямниця коло Станиславова і в двадцятих роках опікуном існуючих там пластових куренів. Крім того займав становища члена міждієцезальної літургічної комісії у Львові, голови священичої кооперативи в Станиславові, декана станиславівського деканату і був найменований почесним крилошанином станиславівської дієцезії. Працював активно в науковому і громадському житті, як член НТШ та майже всіх українських товариств у Станиславові. Еміґрувавши до ЗДА під час другої світової війни, душпастирював в різних місцевостях і був якийсь час духовним опікуном Українського Пласту у ЗДА. Востаннє душпастирював в парохії Савт Филаделфія. Був сеньйором керівництва в Українському Пласті й найстаршим поміж усіма пластовими сеньйорами. В останні роки життя працював над складенням великого словника до церковних книг. Похорони відбудуться у Филаделфії в суботу дня 19 липня ц. р.

● У здвизі Спілки Української молоді Канади, що відбувся дня 13 липня ц. р., на оселі „Веселка" біля Торонта взяло участь понад 5,000 осіб. Під час здвигу виголосив промову голова ЦК АБН Ярослав Стецько і між гістьми був міністер онтерійського уряду І. Яремко. Свої привітання на здвиг надіслали прем'єр Дж. Діфенбейкер та мін. Михайло Стар.

Рахуються з можливим перерванням допливу середньо-східньої нафти

Амман. — Йорданський уряд звернувся до ЗДА з просьбою заступити Йорданії доставу газоліни, нафти й інших нафтових продуктів, що їх до цього часу Йорданія діставала з Іраку. Трагічною іронією долі — Йорданія впала перша жертвою нафтових труднощів, дармащо вона творила з Іраком, одним з найбільших продуцентів нафти нішній федеративний союз. нішній Фекеративний Союз. Новий уряд, який революційним шляхом прийшов в Іраку до влади в минулий понеділок, негайно перервав доставу нафти і її продуктів до Йорданії. Йорданія не має власної рафінерії. Зате через Йорданію йде нафтопровід сирої ропи з Савді Арабії до Середземного моря. Найближча рафінерія в Савді Арабії віддалена від Йорданії за 1,000 миль. Йордання не має теж догідних транспортових засобів для вивантажування і транспортування нафти і її виробів з єдиного свого порту Акаби над затокою цієї самої назви. Американські керівні чинники беруть під увагу всі ці моменти. Водночас береться під увагу ширшу небезпеку — перервання експорту нафти і її виробів з Іраку.

АМЕРИКАНСЬКІ З'ЄДНАННЯ В ЛИВАНІ

Ліворуч: вояки морської піхоти сторожать на одній з вулиць Бейруту під час переїзду американського танка. Праворуч: населення Бейруту вітає оваційно американські танки.

Внаслідку політичної кризи — Папа відкликує свої ферії

Рим. — Пап Пій XII оприлюднив своє рішення — відкласти виїзд на літні ферії, з уваги на грізну міжнародну ситуацію. Папа мав виїхати вже в найближчу суботу до своєї літньої резиденції в Кастель Ґандольфо на ціле літо й осінь, аж до кінця листопада ц. р. За повідомленням італійської преси, Папа працює над новою Енциклікою у зв'язку з актуальною політичною кризою у світі. Береться під увагу можливість радіо-телевізійного особистого виступу Папи із зверненням до всього світу. Дипломати, акредитовані при Ватикані, й власна ватиканська дипломатія тримають Папу у курсі всіх актуальних подробиць середньосхідньої кризи, яка погрожує новою світовою війною. Зокрема Папа докладно в курсі всіх відомостей, що їх має італійський уряд. Новий італійський прем'єр Амінторе Фанфані конферував з амбасадорами ЗДА, Англії і Франції. Географічна і стратегічна позиція Італії примушує її особливо близько цікавитися теперішньою ситуацією на Середньому Сході.

В АМЕРИЦІ

● **Президент Айзенгавер** частував у минулий вівторок обідом дружину національ-китайського президента Чіянґ Кайшека, яка перебуває в ЗДА на лікуванні. Іншими учасниками обіду були державний секретар Доллес, голова шефів об'єднаних штабів ген. Твайнінґ й інші достойники. Пані Чіянґ Кайшек — активна політична діячка і смертельний ворог комунізму.

● **Сенатор Пол Даґлас** з Іллиной, який належить до проводу організації „Один мільйон", яка зібрала 1,000,000 підписів з домаганням не допускати до Об'єднаних Націй комуністичного Китаю, перестерігає, що комуністи і їхні поплентачі в ОН поведуть у тій справі новий наступ. Він каже, що прийняття червоного Китаю до ОН було б „запрошенням нового нещастя для світу".

● **Ґлен Паркер**, 30-річний водій автобуса, підійшов у Сан Луїсі до кіоску, щоб випити содової води. Після першого ковтка — впав непритомний. Виявилось, що продавчиня помилково, замість води, налила йому амоніяку. У важкому стані Ґлена Паркера відвезено до шпиталю.

● **Конґресмен Лівер Голцман** з Ню Йорку вислав президентові Айзенгаверові листа, в якому рекомендує призначити заступником державного секретаря у новоствореному відділі для африканських справ — муринську співачку Маріян Андерсон.

У СВІТІ

● Убивство 23-річного іракського короля Фейсала II, військовими змовниками в Багдаді стало особистою трагедією також для 17-річної княжни Фазілет, єгипетсько - турецького роду, яка була нареченою Фейсала і наприкінці цього року мала вийти за нього заміж. Піврoку тому вступила вона до приватної школи в Аскот в Англії, для вивчення англійської мови й закінчення середньої освіти. Вона не цікавилась політикою і не переймалась „труднощами" в Іраку. Вістка про трагічну смерть її нареченого була для неї страшною несподіванкою.

● Москва постійно твердить, що комунізм виграє „у вільному суперництві ідей", але це суперництво виглядає так, що совєтський уряд відмовився навіть переговорювати з Англією і ЗДА в справі постійного приглушування американських і англійських радіовисилень.

● **Ред Скелтон**, популярний американський фільмовий і телевізійний артист-комік, прилетів до Кореї, де виступатиме перед стаціонованими там американськими вояками. Це перша подорож артиста від часу смерти його 9-річного сина Ричарда, який в травні місяці помер на левкомію (брак білих кров'яних тілець). Ред Скелтон заявив, що це було бажання його сина, щоб він виступав перед вояками.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street. Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3. N. J.

НА ПОЛІТИЧНОМУ ВУЛЬКАНІ

Останні події на Середньому Сході доказують, що теперішній світ це справжній політичний вулькан, в якому ані на хвилину не припиняється процес, що кожної хвилини може вибухнути страшною стихією. Справа тільки в тому, що народи, які живуть у підніжжі того вулькану, призвичаїлись до такого стану, погодились із своєю долею і забувають або просто не думають про смертельну небезпеку.

„Вульканізація" міжнародної політичної ситуації цілком зрозуміла в наявності двох світів із двома цілком протилежними філософіями, політичними режимами і господарськими системами. У зв'язку з подіями на Середньому Сході і в зрозумілому намаганні передбачити шляхи й можливості їх дальшого розвитку, чути і заспокоюючі, і алярмуючі голоси. При цьому, очевидно, не обходиться й без критичної аналізи тих подій і тієї політики, що попередили і спричинились до теперішнього стану. А тому, що наявний стан нікому не подобається, то й оцінка дотеперішньої політики переважно критична.

Цікаві думки висловлює власне на тему дотеперішнього розвитку один з найбільш авторитетних і найкраще поінформованих коментаторів американської політики, Артур Крок з „Ню Йорк Таймсу". Пишучи на ці теми в згаданому щоденнику з 17-го липня, він робить відповідальним за долю країни американським політикам один основний закид, а саме, що вони у своїй діяльності керувались більше внутрішньополітичними мотивами, ніж політичною доцільністю на довшу мету, або — іншими словами — заступали політику політиканством. Його закид стосується як до попередньої демократичної адміністрації Трумана, так і до теперішньої республіканської влади з президентом Айзенгавером на чолі. На це наводить він цілий ряд фактів, від закінчення англійського мандату та поділу Палестини на жидівську і арабську частини почінаючи, а на останньому відношенні до єгипетського президента Нассера та символізованого ним арабського націоналізму кінчаючи. Артур Крок не оцінює американського відношення і становища в цих справах, він не критикує самих фактів, але висловлюється дуже критично про мотиви й процедуру в тій політиці. Він, наприклад, не осуджує і не схвалює того, що уряд Трумана похапцем визнав проголошену в Палестині державу Ізраїль, але критикує уряд за те, що зробив це він головно з тією думкою, щоб випередити в цій справі становище республіканців.

Саме така — як каже Крок — процедура, замість політики, могла спричинити той розвиток, що його тепер критикує інший, цим разом англійський авторитет у середньо-східніх справах, генерал Джан Б. Глобб, той самий, що перетворив Арабський Леґіон у бойову силу, аж доки його 27 місяців тому йорданський король не відсунув. Тепер він у своїй синдикованій статті закликає західні країни співпрацювати в справах Середнього Сходу і не поповнювати попередніх помилок, які і на його думку є більше в процедурі, ніж у політиці. *Ген. Глобб вважає, що араби із своїм націоналізмом є природніми союзниками Заходу, як і Захід є природнім приятелем арабського націоналізму, і лише поганій „процедурі" треба приписувати те, що червоній Москві, смертельному ворогові всякого націоналізму, крім російського, пощастило підступом і пропагандою використати арабські націоналістичні аспірації для своїх підривних, імперіялістичних цілей.*

Справа ще далека від перерішеної, але критичну перевірку політики, яка до такої ситуації довела, можна тільки привітати, без уваги на те, чи з арґументами в тій критиці хто погоджується, чи ні. Очевидно, що весь цей розвиток кожного з нас інтересує, але на нього ми маємо свою оцінку, далеко основнішу, ніж критичні завваги до поодиноких подій. Діягнозу на ту недугу, яку в теперішньому випадку називаємо вульканізацією світу, поставив уже століття тому великий президент цієї країни, Абрагам Линколн, кажучи, що людська спільнота не може „пережити" стану поділу на вільну і поневолену. Так оцінюючи справу, кожному ясно, що не одна чи друга „процедура" і помилка Заходу у відношенні до Близького Сходу, але стан напіввільного і напівпоневоленого світу є причиною того, що діється. „Процедура" Заходу могла тільки причинитись до того, що світовий вулькан почав загрожувати вибухом на Середньому Сході, але яка різниця, де він вибухне, якщо від цього вибуху, без огляду на місце, так чи інакше запалиться світ?

Висновок з цього ясний: діло не в Середньому чи Далекому Сході і не в жадній іншій частині світу, а тільки в московській тюрмі народів. Тільки розвал цієї тюрми і створення на її руїнах вільних і суверенних національних держав може раз назавжди присипати й згасити світовий політичний вулькан.

ОБ'ЄДНАНІ НАЦІЇ Й КРИЗА НА СЕРЕДНЬОМУ СХОДІ

Об'єднані Нації мають діло з справами Середнього Сходу від 1947-го року, від часу покликання до життя Комісії в справах Палестини. З закінченням англійського „мандату" в Палестині й проголошення Ізраїльської держави — почалася та перманентна політична криза на Середньому Сході, яка — через різні фази й стадії — дійшла аж до вислання в минулий понеділок американських військ до Ливану. Протягом цих останніх одинадцятьох років в Об'єднаних Націях, в її Раді Безпеки і на Генеральних Асамблеях, обговорювано безліч середньо-східніх конфліктів. Велику ролю в лагодженні їх відіграв перший генеральний секретар ОН Триґве Лі, а ще більше — його наступник, теперішній секретар ОН, Даґ Гаммершилд. Він виїздив багато разів особисто до країн Середнього Сходу. За його урядування восени 1956 року покликано до життя першу „міжнародну поліцію", яка по нинішній день пильнує спокою на ізраїльсько-єгипетському кордоні.

Як усе на світі, так і ця роля Об'єднаних Націй в середньо-східніх справах має свої світла і свої тіні. Успіхом ОН було сяке-таке лагодження безперервних спорів компромісовими резолюціями і недопускання до одвертих збройних конфліктів. Коли ж восени 1956 року такий конфлікт вибухнув (війна Ізраїлю, Англії і Франції проти Єгипту), то Об'єднані Нації стали миротворчим тереном. Зате тінню в цій акції був тимчасовий і провізоричний характер „залатування" спору. За кожним разом говорилося про „новий іспит" Об'єднаних Націй, про новий пробний камінь рації їх існування з погляду реальних можливостей розв'язування міжнародних спорів та відхилювання небезпеки війни. І за кожним разом Об'єднані Нації складали той іспит — половинно, поверховно, не змігши за 11 років зліквідувати головного джерела всіх середньо-східніх турбот — перманентної смертельної ізраїльсько-арабської ворожнечі. Тим часом Совєти знайшли знаменитий терен для своїх інтриґ і нацьковування не тільки арабських країн, безпосередньо заінтересованих в території колишньої Палестини, але й усіх азійських та африканських країн — проти европейського Заходу і Америки. У зв'язку з цим, із зростом членів Об'єднаних Націй до 81, зменшилась і так невелика можливість розв'язування на тому терені поважних проблем, бо не тільки збереглась за Совєтами змога блькувати рішення своїм „вето", але й зросла трудність діставати дві третини голосів для сутньої і конструктивної — а не формалістично-резолюційної — розв'язки будь-якої поважнішої справи.

Виявилось це дуже яскраво на справі Ливану, який 6 червня ц. р. подав скаргу проти Об'єднаної Арабської республіки за перепачковування зброї і людей проти леґального ливанського уряду. У тій скарзі вказувалось на довгу й запеклу пропаганду проти ливанського режиму, ведену з підпорядкованих єгипетському урядові радіовисилень в Каїро і Дамаску, на нацьковувальну пресову кампанію, на вишколювання партизанів для громадянської війни в Ливані, на фінансування тієї партизанки. У висліді дебат в Раді Безпеки ОН, 11 червня ц. р. 10-ма голосами при одному совєтському голосі, що „стримався", ухвалено вислати до Ливану групу (коло 100 осіб) військових обсерваторів. Резолюція була зовсім неясна, і одні вважали, що обов'язком тієї міжнародної групи є „обсервувати і звітувати", а інші — активно перешкоджати підривній акції з-поза кордонів Ливану та причинятись до заспокоєння всередині країни. Даґ Гаммершиллд, що виїхав був до Ливану й конферував в Каїро з президентом Нассером, став на сухоформалістичному ґрунті: обсервування подій, зв'язаних з військово-революційною партизанкою, від дня, коли ті обсерватори опинились в Ливані. Вернувшись з Середнього Сходу, Гаммершилд заявив, що „в теперішньому часі трудно ствердити масову інфільтрацію" з-за кордону до Ливану. В дні 4 липня ц. р. наспів перший звіт від обсерваторів ОН. Як виходить з того звіту, вони не мали доступу до більшої частини ливансько-сирійського кордону, що був в руках партизанів; вони переводили інспекцію рещти кордону лише зрідка і то денною порою; вони не мали також доступу до укріплених позицій партизанів, арсеналів їхньої зброї і т. д. Їх звіт охоплював тільки той час, який вони перебували в Ливані, отож від половини червня ц. р., і не міг бути ні повний, ні досконалий. Але ствердження авторів того звіту, що „годі було встановити, звідки походить зброя партизанів" — було, в зв'язку з згаданою заявою Гаммершилда — використане совєтською і єгипетською пропаґандою, як доказ, що рацію має Єгипет, а не Ливан, і що в Ливані діє тільки внутрішня опозиція без найменшої підтримки збоку Єгипту.

Ці заяви і звідомлення офіційних чинників Об'єднаних Націй викликали гострий спротив Ливану та поважне застереження американських політичних чинників. Коли ж у минулий понеділок 14 липня вдосвіта військові змовники перевели в Іраку кривавий переворот, замордувавши коло 200 осіб, між ними короля, наступника престолу, прем'єра й усіх міністрів, і коли президент Айзенгавер вислав до Ливану морську піхоту, ЗДА офіційно зголосили на Раді Безпеки ОН резолюцію, яка не формою, а по суті спростовує становище Гаммершилда і обсерваторів ОН. Сам Президент і амбасадор ЗДА в ОН підтвердили оскарження Ливану проти Об'єднаної Арабської республіки та її президента Нассера, поширивши це обвинувачення проти Москви, і підтримавши закид „посередньої аґресії". На Раді Безпеки ЗДА ствердили, що роля ОН в Ливані недостатня і мусить бути достосована до нових обставин. Хоч репрезентант ЗДА висловлювався з великими признаннями про діяльність обсерваторів ОН в Ливані, проте їх компетенції і їх можливості визнав вузькими й недостатніми для збереження миру і ладу. Врешті заступник державного секретаря Гертер оприлюднив документарні докази „посередньої аґресії" Єгипту проти Ливану.

Гаммершилд заповів в дебатах 16 ц. м., що від попереднього дня, серто якраз тоді, коли вже переведено революцію в Іраку і рішено у Вашинґтоні вислати військо до Ливану — обсерватори дістали врешті доступ до всього ливансько-сирійського кордону. За твердженням американської преси — Даґ Гаммершилд не похвалює акції ЗДА з висланням військ до Ливану, бо, мовляв, і без цієї акції в Ливані настало б заспокоєння. Відомо, що американські державні чинники стоять на іншому становищі. Відсіль — як читаємо у широкому коментарі з Об'єднаних Націй в „Ню Йорк Таймсі" — вперше за існування тієї міжнародної установи між верхівкою ОН і ЗДА зайшла розбіжність. Глибша причина цієї розбіжності ясна: Об'єднані Нації не всилі бути справжнім інструментом миру і ладу у світі, бо їхній чартер суперечить політичним цілям і всій філософії одного з п'ятьох постійних членів Ради Безпеки ОН — Совєтського Союзу. Коли ж ЗДА беруть у свої руки впорядкування справи, то на цьому, всупереч волі Америки, але автоматично, мусить терпіти повага ОН, як установи, яка виявляє нерішучість і безсильність супроти Москви, в усіх справах, з середньосхідньою включно.

Ось теперішня криза на Середньому Сході є водночас новою кризою Об'єднаних Націй. З вини перебування в ОН Совєтів і з вини занадто великого потурання совєтській сваволі, щоб осягати по змозі одностайні рішення, Об'єднані Нації, як колись Ліґа Націй, стали установою безсильною серед подій, які вимагають виявлення сили.

ЗАХОПЛЕННЯ „СМЕРТЕЛЬНОЮ ПОВАГОЮ"

В рямцях договору про культурну виміну, підписаного З'єдиненими Державами Америки і Совєтським Союзом 27 січня ц. р., група американських педагогів, університетських професорів, відбула поїздку по СССР, щоб ознайомитись із станом совєтського виховання й освіти. Поїздка тривала два тижні, і її учасники мали можливість побувати в університетах Ленінґраду, Москви, Ташкенту й Алма Ати в Казахстані. Тимчасове звідомлення з цієї поїздки, приготоване керівником делеґації педагогів д-ром Едвардом Ф. Ліхтфілдом, канцлером Питсбурзького університету, опубліковано 14 липня ц. р. в американських газетах.

У цьому звідомленні, хоч і є деякі застереження щодо основних напрямних совєтського виховання, висловлено багато признання, а то й захоплення совєтською виховною політикою. Не зважаючи бо на те, що учасники поїздки є висококваліфікованими педагогами й організаторами високого шкільництва, їм не повелося заглянути критично за фасади совєтських високих шкіл, доглянути суть совєтської виховної системи, встановити, наскільки відповідає дійсності офіційна статистика про „розвиток" і „досягнення" в цій ділянці.

Так, наприклад, вже на самому початку свого звідомлення, проф. Ліхтфілд стверджує, що на нього і його колеґ зробили велике враження такі факти, як майже загальна віра підсовєтського населення у вартість високошкільного (університетського) виховання, готовість совєтського уряду уможливлювати всіма засобами розвиток високого шкільництва і вкінці „просто смертельна повага", з якою ставляться до цієї справи офіційні чинники і студентська молодь. Враження це підсилили в них такі, подані їм до відома совєтськими чинниками „факти", як те, що передового студента трактують в СССР, як героя, що від 80 до 90 процентів з-поміж студентів одержує урядову стипендію, яка дає змогу кожній здібній молодій людині відбувати університетські студії, що платні професорів і дослідного персоналу — найвищі між платнями совєтських службовців, що протягом останніх дев'яти років уряд інвестував в розбудову Московського університету 200 мільйонів долярів, що на додаткові влаштування в університеті Алма Ати асиґновано 27 мільйонів долярів, що московська університетська бібліотека найбільша в усьому світі, бо нараховує 12,500,000 томів, і що бібліотека Ленінґрадського університету нараховує їх 4,500,000 і т. д.

Але стверджуючи таку перевагу совєтського високого шкільництва, американські університетські керівники не змогли чи не мали часу встановити, як є насправді з усіма тими „досягненнями". Що молодь в Совєтському Союзі має широку можливість вчитися в університетах — це правда, але можливість ця зумовлена вимогою повної льояльности студентів до політики комуністичної партії (за найменші спроби самостійного чи хоч трохи вільнішого думання студентів усувають з університету і висилають на шахти або на цілинні землі), стипендії в більшості випадків, як свідчать листи і заяви студентів, не вистачають на утримання, розбудова університетів ведеться тільки з огляду на поточні державні інтереси, а якщо йде про університетські бібліотеки, то студенти не мають можливости користати вільно з усієї, навіть зібраної в них дореволюційної чи сучасної закордонної літератури, бо вона зберігається в різних спецфондах і нею можуть користуватися лише упривілейовані спеціялісти і то за окремим дозволом органів МВД. Отже, ніякої свободи науки, не кажучи вже про право на незалежне думання чи на „університетську свобо-

(Продовження на стор. 3-тій)

Роман Смаль-Стоцький

ПРОБЛЕМИ УКРАЇНСЬКОЇ ВІЛЬНОЇ НАУКИ

Щоб наша громада, яка цікавиться нашою визвольною боротьбою, могла збагнути цілість проблематики української вільної науки в Америці і мати тло для моїх попередніх статтей, хочу тепер поінформувати про всі ті спроби, які Наукове Товариство ім. Шевченка робило в Америці для поглиблення та поширення українознавства в ЗДА й в Канаді. Управа провела три акції:

У першій — ми створили спільний фронт з канадійським НТШ, і 5-го вересня 1953 р. я виголосив на IV Науковій Конференції НТШ в Торонто доповідь про „Завдання української науки в ЗДА і в Канаді".

В другій акції ми звернулися до УВАН, нашої братньої організації, щоб договоритися про спільний фронт і плян. У третій акції Управа НТШ в ЗДА доручила мені представити проблематику нашої науки Політичній Раді Українського Конґресового Комітету Америки, щоб звернути увагу нашого політичного проводу на конечність плянування.

Для загальної інформації та висвітлення справи подаю текст мого реферату на спільному засіданні Управ НТШ в ЗДА і УВАН 9 березня 1955 року, що було скликане з ініціятиви НТШ. Всі ці проблеми й проєкти творять, на думку моїх колеґ, цілість, і тільки з точки зору тієї цілости доцільно розглядати її складові частини.

Ось тут текст:

Управа АНТШ щиро дякує Управі УВАН за те, що Ви згодилися зійтися з нами на цім спільнім засіданні обидвох управ у справі плянування наукової праці.

Ми всі, як науковці, маємо спільні завдання щодо української й американської науки в Америці.

Ми, як учителі, маємо спільне завдання — виховати молоду, наступну генерацію науковців.

Ми, як громадяни, маємо спільне завдання — оборонити Америку від загрози комунізму, а Україну визволити від нього.

Ці спільні завдання вимагають спільного плянування і систематичної співпраці для виконання намічених плянів дослідів і публікацій англійських як теж і українських.

Це були ті причини, для яких делеґація АНТШ два роки тому відвідала УВАН і запропонувала їй повну братню співпрацю. Це теж, і ті мотиви, для яких ми знову сьогодні запросили Вас, дорогі колеґи.

Через те, що два роки тому АНТШ не вдалося створити такий спільний фронт, Управа АНТШ доручила мені працювати над створенням атмосфери для майбутнього спільного фронту, зацікавлюючи нашу суспільність цими питаннями. З цієї точки зору прошу розглядати мій реферат про „Завдання науки в ЗДА і Канаді", виголошений на засіданні КНТШ під головуванням проф. Є. Вертипороха в Торонто 5 вересня 1953 року, і мою доповідь на засіданні Політичної Ради УКК під головуванням д-ра г. к. Дмитра Галичина 16-го грудня 1953 р. в Ню Йорку.

Хай найважливіші точки тих рефератів послужать підставою для нашої дискусії.

I. Візьмімо наперед американський сектор. Я зацитую з реферату в Торонто (опублікованого в Бюлетені КНТШ, ч. I(4), грудень 1953):

„ми мусимо спільними зусиллями НТШ і УВАН дати англо-американському світові по-англійськи: нашу енциклопедію, наш етимологічний словник, підручник історії української мови, літератури, історії, археології, далі історії европейського Сходу, Росії і СССР, і ми мусимо поширити наші англомовні праці на всю славістику . . ."

„конечним є включити наших професорів в університети формою „візітинг професорс" УВУ, конечно зорганізувати по університетах двоєнні „інститути совєтських або слов'янських проблем" і вкінці здійснити у літніх семестрах загальні курси викладів зі слов'янської історії, філології, політичних наук, із спеціяльною увагою до всіх українсько-російських питань . . ."

„є деякі важливі передумови для успіхів української науки, а саме:

1. Об'єднаний фронт всієї української науки, передусім НТШ і УВАН. Без цієї соборницької консолідації ми нових успіхів не осягнемо.

2. Систематичне виховування молодих кадрів науковців для поповнення і „зміни варти";

3. Конечність фондів для української науки . . . Українська наука, щоб бути незалежною, мусить спиратися на фонди української суспільности в першу чергу".

З реферату перед Політичною Радою УКК цитую:

„Перегляньмо тепер за порядком всі чинники в Америці, що творять заграничну політику. Заналізуймо критично стан нашої справи в кожній з них і запроєктуймо акцію на наступний рік:

„Найважливіший чинник — це американська наука; всемогучий вплив концепції „єдиної й неділимої" не заломлений; тут майже цілком панує московсько-марксистично-проросійський фронт у політичних науках, славістиці та історії. Щотижня являються десятки ворожих нам праць, а тільки десь хтось щось добре про нас напише. Нещастя наше в тому, що й деякі з наших науковців виявляють московську федералістичну тенденцію.

„Тільки наша наука може збудувати тривкі фундаменти під українську справу в Америці, і УККА мусить признати їй примат у своїм плянуванні політики на довшу мету.

„НТШ, на бажання УККА, по консультації з УВАН'ом, радо представить плян конечних видань в англійській мові з ділянки українїстики й славістики. Дозвольте звернути Вашу увагу теж на тези мого реферату про „Завдання української науки в Америці й Канаді". НТШ б'є на тривогу і вже перестерегло нашу суспільність про кризу на науковім фронті, а

(Продовження на стор. 3-тій)

ПЕЙЗАЖ

Молодими вітрами
весінніми
Віють далі, в цвіту
запорошені,
Добре жити,
коли на запрошення
Озовуться поля
відгомінними.

А сьогодні, бач,
небо нахмурилось,
Наче сердиться,
чимсь невдоволене.
Я готовий . . .
І нива розполена
Й моє серце
до пісні розчулилось.

Вітер стеблами гра,
наче струнами,
Стали вмить ці поля
музикальними,
Там, за рідними
гонами дальніми
Бачиш, сходи —
веселими врунами.

Я пильную . . .
Вітрами весінніми
Дишуть далі,
в цвіту запорошені,
Добре жити,
коли на запрошення
Озовуться поля
відгомінними.

ГРИГОРІЙ КУЛЕВА

Мілена Рудницька

БОРОТЬБА ЗА ПРАВДУ ПРО ВЕЛИКИЙ ГОЛОД

(4)

Не менш ефективні, як превенційна цензура й заборона поїздок по Україні, були засоби посереднього тиску на закордонних газетярів. Мов дамоклів меч, висів на ними страх перед втратою дозволу на перебування в СССР, що було однозначне з втратою хліба, і то доброго хліба. Згаданий уже нами англійський есеїст М. Маґґеридж, який у 1932/33 рр. протягом восьми місяців був в СССР, у передмові до своєї книжки „Зима в Росії" так схарактеризував тодішні умовини праці закордонних журналістів у Москві: „Існує, ясна річ" тверда цензура. Але це ще не все. Закордонні журналісти в Москві працюють під постійною загрозою втратити свою візу, отже й свою посаду. Поки вони не погоджуються (що всі роблять) обмежити свої звідомлення до того, що не є неприємне для совєтської влади, вони виставлені на безупинні переслідування, починаючи від надокучливих докорів малих урядовців у Закордонному Комісаріяті, аж до арештів і депортації усіх приятелів, які мають нещастя бути совєтськими громадянами. Результат цього такий, що всі повідомлення з Росії — це просто сміх".

Коли закордонний кореспондент їхав на відпустку поза межі СССР, він не діставав відразу поворотної візи. Таким чином большевики примушували його держати язика за зубами також поза межами СССР, якщо він хотів повернутися. Формою догани, якою большевицька влада виявляла чужинецькому журналістові своє невдоволення, була проволока у візуванні його пашпорта, а відмова поворотної візи була найпростішим способом позбутися невигідного журналіста. Так зроблено з кореспондентом газети „Берлінер Таґеблят", Павлом Шеффером, щоб покарати його за його дописи про Голод.

Однак, не всі кореспонденти були готові рискувати посадою. „Найбільш авторитетні в совєтських справах журналісти є ще в СССР і є там від довгих років, Але вони тримають язик за зубами. Якби вони не вміли мовчати, викинули б їх звідтіля. Самий факт, що їм дозволяють кожного року вертатися до Росії, є доказом, що вони — милі совєтському урядові, а причиною, чому вони милі, є те, що вони ніколи не зважилися сказати про Росію всю правду. Якби її сказали, ніколи вже не могли б туди вернутися" Таке констатував Карвет Велз, світовий мандрівник і письменник, який подорожував у критичний час по Україні. Він мав на думці Волтера Дюранті, тодішнього кореспондента „Ню Йорк Таймсу" і деяких інших американських журналістів у Москві.

До засобів, якими послуговувалися большевики, щоб зробити закордонних журналістів слухняним знаряддям пропаґанди, належала також корупція. Самозрозуміла річ, що не всі тодішні чужинецькі журналісти в Москві були продажні, проте, нема сумніву, що були між ними платні аґенти й сумнівні типи. У мемуарах деяких розкаяних большевизанів, які в 1932/33 рр. були в СССР, знаходимо просто сенсаційні інформації про ті невтішні речі. Довідуємося, що ҐПУ дуже щедро субсидувало співробітників чужинецьких газет. Купували їх не тільки грішми. Формою хабаря було, наприклад, розкішне помешкання або дозвіл на посередництво при перепродажі за кордон царських ювелів чи картин великих майстрів з державних музеїв. За таку плату журналісти заплющували очі на Голод і тушували його у своїх звідомленнях. Предметом цієї торгівлі було життя мільйонів українських селян.

У березні 1933-го року, коли Голод лютував найгірше, совєтська влада арештувала шістьох британських інженерів, які працювали в електричній промисловості СССР, і аранжувала проти них судовий процес під закидом саботажу. Інсценізація цього процесу мала виключно одну ціль: відвернути увагу чужинецьких дописувачів і світової преси від справи Голоду. Англійських інженерів суд виправдав, але диверсія досягла мети: протягом кількох найкритичніших тижнів переднівка всі закордонні кореспонденти в Москві розписувалися тільки про цю судову справу. Совєтська цензура йшла їм назустріч, як ніколи раніше, дозволяючи подавати докладні звідомлення з процесу. Перші сторінки великих газет західнього світу були заповнені цією справою, тоді як про „продовольчі труднощі на Україні" вони друкували врядигоди малу замітку в кутику одної з дальших сторінок. Світова опінія емоціонувалася питанням, чи засудять большевики шістьох британських громадян. Куди менше цікавила її доля мільйонів заморених голодом громадян СССР. „Адже йшло тільки про українців", — висловився цинічно кореспондент „Ню Йорк Таймсу", Волтер Дюранті.

Мовчазні глядачі

Три категорії чужинців, які в 1932/33 рр. жили в Совєтському Союзі, мали докладні інформації про голодову катастрофу. Маємо на думці, поперше, дипломатів, подруге, інженерів та інших фахівців, які були на совєтській службі при індустріялізації СССР, і, потретє, журналістів та письменників.

Нема сумніву, що найкращі, найбільш автентичні інформації про трагічне становище України мали амбасади, посольства й консульства чужоземних держав у Москві та їх торговельні представництва. Розпоряджаючи штабом фахівців, зокрема сільсько-господарських, та своєю розвідкою, що добувала відомості конфіденціяльними засобами, вони напевне знали, що діється на Україні, і повідомляли про це в довірочних звідомленнях свої уряди. Один американський кореспондент у Москві нотує в своїх пізніше опублікованих спогадах, що він „оглядав фотознімки, зроблені урядовцями німецького консульства в Україні, які зображують жахливі сцени, аналогічні з сценами голоду в Надволжі у 1921 році". Інший автор, балтійський німець, д-р Евальд Амменде, пише в книжці п. з. „Чи Росія мусить голодувати?": „В міністерстві закордонних справ одної з західніх великодержав мають знамениті інформації про совєтське голодове лихоліття" і „в міністерстві закордонних справ іншої держави, що лежить у безпосередньому сусідстві СССР, є окрема кімната, де переховують документи про Совєтський Союз, м. ін. фотографії, що зображують голодову катастрофу".

Але надсилані дипломатичними представництвами звідомлення та документальні матеріяли про Голод залишалися в таємних архівах міністерств закордонних справ і не доходили до відома широких кіл громадянства. Чому уряди західніх держав хотіли затаїти від публічної опінії відомості про Голод, про це ще буде мова.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Міннеаполіс, Мінн.

Рідна Школа

„Рідна Школа" українознавства громади УАПЦеркви Св. Арх. Михаїла по переведенні іспитів з укр. мови, історії й географії, письмових 31-го травня й усних 7-го червня, закінчила 1957-58-ий навчальний свій четвертий рік з 44 учнями в п'яти клясах та дитячому садочку при 10-ох учителях.

Офіційне закінчення відбулося 14-го червня. В церкві о год. 5 по пол. відправлено Молебен подяки на закінчення шкільного року соборно трьома священиками при співі хору учнів школи під керівництвом учителя п. М. Гіпського. Молебен служили настоятель церкви св. Арх. Михаїла митроф. протоієрей д-р о. Володимир Левицький, настоятель церкви св. Юрія прот. о. Андрій Кість і священик церкви св. Арх. Михаїла о. Микола Ярмолович. На Молебні були присутні, крім дітей і їх батьків, учні Недільної школи з батьками, представники школи українознавства громади церкви св. Юрія, представники різних громадських організацій та члени нашої громади. По Молебні в церковній залі відбулося оголошення іспитовою Комісією в повному її складі (всі учителі й два представники від батьківського комітету) під головуванням культурно-освітнього референта парафіяльної Ради в присутності 3 священиків — вислідів навчання та видача свідоцтв, похвальних грамот, нагород і подарунків. Голова іспитової Комісії д-р М. Гайдак відкрив офіційну частину коротким словом. Зі словом привітання й побажань виступив настоятель церкви митроф. прот. д-р о. В. Левицький й заступник голови Управи Відділу УККА п. М. Дербуш.

Похвальні грамоти і нагороди одержали учні: І-Б кляси Богдан Лісович і Марія Амерслав; 2-кляси Галина Бреславець, Олександра Никифорук, Оксана Станіславів та Ігор Амброзяк; 3-кляси Леся Филипович і Василь Щербаненко; 5-кляси Олег Левицький, Петро Каркоць та Олександр Щербаненко. Крім того учням 5-кляси О. Левицькому, П. Каркоць та О. Щербаненко, що одержали похвальні грамоти і нагороди, дано від автора-поета Ол. Неприцького - Грановського, як нагороду, по книжці його поезій „Осінні узори" з його автографом, а всім учням всіх кляс й дитячого садку дано від школи подарунки. Після того виступали зі словом від школи завідуючий педагогічною частиною п. М. Квітковський та від Батьківського Комітету його голова О. Щербаненко. Зі словом від учнів виступив учень 5-кляси Олег Левицький, а учні-представники кляс подякували своїм учителям й на знак пошани та признання піднесли подарунки д-рові о. В. Левицькому (учитель релігії), п. М. Гіпському (учит. 5-кл.), паням І. Лісович (4-кл.), К. Филипович (2-кл.), З Данилюк (1-А кл.), Н. Каркоць (1-Б кл.), О. Амброзяк і Грицак (дитяч. садок), пані Т. Плювак (3-кл.), та зав. пед. частиною п. М Квітковському Педагоги й всі присутні були приємно зворушені цею милою несподіванкою.

По закінченні офіційної частини відбулася на сцені дитяча імпреза під керівництвом учительки пані Катерини Филипович. Гарно показалися учні Дитячого садочку (Л. Королець, К. Бреславець, З. Фридрих, Р. Лісович, М. Грицак і Н. Филипович), виконавши мелодеклямацію з рухами — „Ми маленькі господиньки" та Н. Филипович, деклямуючи вірш „Наш Івасик школярик" і „Бедрик" О. Лятуринської; учні 1-кляси М. Амерслав, О. Шиян, Б. Лісович і П. Плювак, виконали збірну деклямацію „Перший День", а М. Амерслав ще й грою на піяно, виконавши „Дерев'яні черевички" й „Літаюча риба"; учениця 2-кл. Галина Бреславець продеклямувавши гарно вірш „Цілий світ — велика школа" й „Незабудька" О. Мятуринської; сестри Левицькі Оксана і Люба продеклямували вірш „Прощання зі школою"; учні нашої школи, що є членами танцювального клюбу при нашій громаді, О. Левицький, О. Щербаненко, Г. Фридрих, О. Гносвий, Петро і Юрко Каркоці, І. Левицький, С. Щербаненко, О. Левицька, Л. Остроушко і І. Амброзяк виконали в'язанку українських національних танків „Аркан", „Козачок" „Гуцулик", „Гопопала" і „Чумачок".

По імпрезі була перекуска уладжена Батьківським Комітетом під проводом пані М Гносвої з допомогою пань К. Остроушко, З. Щербаненко, Л. Филипович і інш. По перекусці відбулася дитяча забава.

Прикро, що не всі діти шкільного віку нашої громади охоплені навчанням в Рідній Школі Українознавства, бо не всі батьки мають зрозуміння потреби й користи навчання дітей українознавства.

В 1957-58 навчальному році учні Рідної Школи разом з Недільною Школою під керівництвом учительки п-ні К. Филипович при допомозі всіх учителів, диригента церковного хору протодиякона о. Ю. Корсуня, паніматки Галини Левицької та інших, що згуртовані коло школи провели Свято Миколая, Академію Т. Шевченка й День Матері, на яких діти виступали з рефератами, деклямаціями, інсценізаціями, танцями, співами та грою на музичних інструментах і красно писались. На Різдво учні Рідної Школи під наглядом учителів й членів Батьківського Комітету ходили з Колядою на дітей залишенців. Заколядовані гроші надіслано чрез Консисторію УАПЦ в Німеччині для трьох шкіл українознавства. Надіслані гроші розділено поміж дітьми трьох шкіл, які надіслали нашим дітям листовну подяку, що дуже заохотило наших школярів піти з колядою на наступне Різдво.

Тішить й підтримує на дусі працівників школи прихильне ставлення й матеріяльна та моральна опіка громади, парафіяльного уряду, батьків, громадських організацій й окремих осіб. Старанням настоятеля церкви митроф. прот. д-ра о. В. Левицького й Парафіяльного уряду (голова В. Ясенюк, члени проф. О. Грановський, д-р М. Гайдак, В. Павлюк, М. Каркоць, А. Амерслав, Андрущак, Гайва, який позичив на купівлю дому чотири тисячі дол., М. Гіпський і інші) перед початком 1957-58 навчального року громада наша купила за 14,500 дол. будинок для школи, який пристосовано й обладнано під школу старанням Батьківського Комітету (Щербаненко О., Амброзяк М., Станіславів В. і ін.) та окремих членів громади. При допомозі Парафіяльного уряду (голова П. Ковалів), який дає кошти — 200 дол., старанням культосвітнього референта д-ра М. Гайдака придбано для школи 70 шкільних лавок-парт. Учительками (К. Филипович, О. Амброзяк, І. Лісович і др), з членами батьківського комітету (о. Бреславець, М. Гносва і др.) та завідуючим господарством школи М. Амброзяком, при допомозі батьків і членів громади обладнано й прикрашено гарно дві кімнати для дитячого садку й всі клясні кімнати. Жіноча Рада нашої громади теж прихильно ставиться до нашої школи та підтримує її морально і матеріяльно. Вона в цьому навчальному році в особі пані Ольги Павлюк навчала дітей нашої школи своїми матеріялами писати великодні писанки й дуже заохотила їх до цього.

В цьому навчальному році перше відбулась візитація нашої школи 17-го травня Головою Шкільної Ради при Консисторії УАПЦ в ЗДА Архиєпископом Володимиром, який ознайомившись зі станом школи, вважав за свій обов'язок (писемно) зазначити, що педагогічний персонал працює пляново, виконуючи поставлені завдання, сумлінно і старанно відноситься до своїх обов'язків та забезпечує максимум успіхів їхньої праці і що виховання в школі (релігійне й національне) стоїть на належній височині й висловив з церковного амвону під час Служби Божої 18-го травня й писемно о. Настоятелеві, дирекції школи та педагогічному персоналові подяку за їхню працю.

Д. Я.

Правнучка Уляни Кравченко на мистецькому шляху

Зоряна Христина Мицик

5-го червня 1958 р. покінчила з найвищими почестями знану далеко поза Шикаґо середню школу Нотр Дам правнучка відомої української письменниці Уляни Кравченко, Зоряна Христина Мицик. Народжена ще на Україні, у Львові, Зірка Мицик виховувалася вже на чужині. Народню школу розпочала в переселенчому таборі в Берхтесґадені, а покінчивши її в Шикаґо, тамже була прийнята до згаданої Нотр Дам середньої школи. Ще в народній школі вона визначилася всесторонніми здібностями. В одному з міжшкільних літературних змагань всіх шикаґівських шкіл здобула другу нагороду, а в середній школі завжди була почесною студенткою та членом редакційної колегії шкільної газетки, в якій поміщувала свої статті та вірші. Особливо цікавиться Зірка Мицик малярством. Вона вже має деякі праці за собою на цім полі. В 1958 р. вона взяла участь в конкурсі всіх католицьких шкіл в Шикаґо на образ Матері Божої й на ньому відмічено її працю. Тепер вона вписалася на студії в місцевому університеті та особливо в Арт Іститют оф Шикаґо, в якому одержала власне відому стипендію Роберта В. О'Меара на новий шкільний рік. За ту стипендію змагалося 670 кандидатів, а здобуло її тільки 4 студентки, одною з яких є наша талановита Зірка Мицик. Слід додати, що дідо Зірки, покійний д-р Роман Секела, перемиський адвокат, залишив тривалий слід в українській літературі, зокрема оповіданнями з першої світової війни. Зірка живе в Шикаґо з батьком, Романом Мициком, відомим економістом, бувшим директором львівського Пром-банку, та мамою Ольгою, бувшою учителькою руханки в перемиській гімназії і братчиком Романом, який саме „градував" дитячий садочок. Всі вони є членами 472, Пластового Відділу УНСоюзу в Шикаґо. Належить побажати успіхів новій нашій надійній силі, яка вступає на шлях мистецької творчости, продовжуючи свої родинні традиції.

Я. П.

Боффало, Н. Й.

Українська молодь у літніх таборах

Пластова Оселя „Новий Сокіл" в Норт-Коллінс, Н. Й., ожила під гамором пластової молоді, яка з'їхалася сюди в днях 5 і 6 липня на чотиритижневе таборування.. Зібралася тут молодь з 10-ти пластових осередків північно-східніх стейтів ЗДА (Бофало, Бофало Блек Рак, Рочестер, Лорейн, Клівленд, Балтіморе, Акрон, Кентон, Йонгставн, Ню Йорк) і навіть сусіди з Канади. Число таборовиків в цьому році немале: новаків 32+6 булава, новачок 25+6, юнаків 48+9, юначок 53+5, разом 184. Крім цього два пластун сеньйори і два члени Пласт-Прияту в Управі табору, шість пань при праці в кухні, лікар, священик, який доїздить щонеділі і свята з Бофало. Доривочно помагають ще члени Пласт-Прияту, головно при доставі харчів.

В першому тижні таборували тут також „Чета Крилатих" (34 пластуни), які злетілися сюди на Велику Раду, пластунки „Буреверхи", „Бурлаки", які починають на Новому Соколі мандрівний табір і „Гірські Орли". Першої суботи відбулася ватра „Чети Крилатих" — присвячена їхньому Патронові сл. п. полк. Євгенові Коновальцеві, якого значення і працю для української нації начеркнув вміло у своїй промові пласт. сеньйор Штогрин.

Погода назагал сприяє таборовикам, води в цьому році подостатком, бо Оселя має водопроводи, які постачають воду з міських водозбірників до душів і кухні. Новозбудований магазин наповнений харчами, на оселі червоніють ще суниці, які під час дозвілля „видзьобують" малі пластунята. Минулої неділі приїхало на оселю багато мамусь і татів, щоб поглянути, як приміщені їхні потіхи, чи не голодні та чи не хочуть вертатися додому. Але охочих не було, бо хто хотів би міняти красу природи, сонце, зелень і ліс за задушливі міські мешкання?

О. З.

ЗАХОПЛЕННЯ „СМЕРТЕЛЬНОЮ ПОВАГОЮ"

(Закінчення зі стор. 2)

ду" в західньому розумінні, в СССР немає. Щождо платень професорів і науковців, то дані про них дуже перебільшені, бо вищі платні одержують або високі спеціялісти, або упривілейовані вчені.

Про те, яким наївним й необґрунтованим може бути захоплення совєтськими „досягненнями", свідчать уступи звідомлення д-ра Ліхтфілда, де він говорить про величезний зріст освіти в Казахстані. „Сорок років тому кочовничі племена тієї країни були цілком неписьменні і не мали однієї школи університетського типу. Тепер неписьменности там майже немає і в країні працює двадцять сім наукових закладів, в яких навчається понад 60,000 осіб". Вже цей малий приклад із звідомлення д-ра Ліхтфілка показує, що він і його колеги довірилися в усьому совєтським інформаторам, які не поінформували їх про малу „подробицю": що Казахстан протягом останніх сорок років заселювано здебільша комсомольською молоддю, яка „освоює" тут цілинні землі і яка на ділі творить майже весь контингент казахстанських високих шкіл.

Захоплюючись такими совєтськими „успіхами", проф. Ліхтфілд висловлює — що треба підкреслити — і низку застережень супроти виховної філософії, яка домінує в совєтських восоких школах і яка наказує приймати партійні догми і вчення, як безспірні, невідкличні істини.

Не підкреслив теж Ліхтфілд у своєму звідомленні ніже словом всеобіймаючої ролі совєтської держави і комуністичної партії не тільки в організуванні наукових закладів, дисциплін, але й у наукових дослідах і в розвитку. Вони дозволяють Совєтам добиватися в деяких напрямках чималих успіхів, але, з другого боку, сковують вільну думку і справжню наукову працю.

Совєтський уряд і підсовєтська молодь ставляться справді із „смертельною повагою" до справи університетських студій. Але не треба забувати,, що з такою ж „смертельною повагою" до університетських студій, зокрема до виховання молоді в дусі „тисячолітніх традицій" германізму й імперіялізму ставилися й керівники гітлерівської Німеччини. З такою ж „смертельною серйозністю" воювали німецькі армії проти Франції, Англії і ЗДА в першій і другій світових війнах. Алеж ця „смертелна повага" не врятувала їх від майже смертельної у висліді поразки і в одній і в другій війнах. І тому є всі підстави думати, що не врятує Совєтів від остаточної поразки у змаганні із вільним Заходом їхня „смертельна серйозність" у трактуванні високошкільних проблем, ані теж збудовані на базі „серйозности" далекосяжні ракети і „спутніки".

ПРОБЛЕМИ УКРАЇНСЬКОЇ ВІЛЬНОЇ НАУКИ

(Закінчення зі стор. 2)

двотомова історія Флоринського й прихильні на неї критики — це знак часу.

„З цією ділянкою зв'язана не тільки наша визвольна боротьба на науковім фронті в Америці, а й справа виховання молодої ґенерації американців українського роду й скитальців. Конкретні пропозиції ось такі:

а. „візітинг професори" по університетах і участь наших науковців по конгресах,

б. літній семестр українознавства під славістичною фірмою в Ню Йорку в одному з місцевих університетів,

в. 4- або 3-денний інститут загранічної політики,

г. кардинальної ваги справа: влучення нашої академічної молоді в нашу наукову і політичну визвольну боротьбу.

Тільки систематичне плянування на цьому відтинку може нашу справу оборонити і підбудувати під українську справу кріпкі наукові фундаменти. Пропоную, щоб УККА зарезервував для цієї цілі 20,000 долярів і не залишав українську науку на поталу.

З'ясовую тепер точки для дискусії.

Плянування:

1. англомовних видань і їх черга,

2. „візітінгс професорс" УВУ,

3. 2-3-денні інститути або цілий літній семестр,

4. наша участь в американських наукових організаціях і їх з'їздах. Справа на філологічному секторі стоїть добре, на історичному, соціологічному, економічному, політичних секторах — трагічно,

5. утворення комісії для слідкування за новими виданнями і організація „букревюз" або „ревюартіклз", може навіть щорічно видання спеціяльного тому їх в англійській мові.

6. справа україніки в енциклопедіях і підручних книгах музики, мистецтва, літератури і т. д. Наш член Іван Багряний дуже успішно розпочав нести наукову правду про Україну в цю преважливу ділянку інформації, але він потребує посилення;

7. організація спеціяльних американсько-українських засідань і конференцій на актуальні наукові томи;

8. утворення спеціяльної комісії для вироблення проєкту наукової англійської термінології для історії Сходу;

9. спільна акція за репрезентацію американсько-українських науковців у Джойнт Коміті он Славік Студіс, що опанований почасти завзятими совєто- і русофілами;

10. стипендії для докторантів-американців з ділянки україністики;

11. включення професорів українців-американців у спонзоровані урядом наукові подорожі з викладами в університетах Індії, Японії, Туреччини, Кореї, Філіппін, Австралії — про Совєти й національні проблеми.

II. Справу фінансування цих задумів хочу обговорити негайно, щоб не зустрітися з критикою, що матеріяльні обставини унеможливлюють здійснення плянів. Відкрито кажу, що як із цього максимального пляну буде здійснений плян мінімум, то й він буде великим успіхом, бо ми досі здебільша діємо „науковою партизанкою" й імпровізацією.

Ось так уявляю собі фінансування частини пляну:

а. річна субвенція УККА щонайменше 15-20 тисяч долярів покриє: візітінг професорс по 1,500 дол. річно: Вашингтон (Козалів, Старосольський), Ню Йорк (цілий ряд кандидатів), Шикаґо (Витанович, Сидорук).

б. видавничі пляни мусять бути здійснені на бизнесових підставах, і я глибоко переконаний, що коли б заіснував спільний фронт і вага науковців була звернена з відповідним інтузіязмом на цю справу, то 3,000-4,000 передплатників для кожної англійської книжки в Америці, Канаді й Англії знайшлися б, взявши ще 1,000 на бібліотеки, думаю, що 5,000-ий наклад покрив би всі кошти. Треба зорганізувати спільно бюро НТШ і УВАН для цього проєкту, що вело б ціле діло на комерційних підставах. Думаю теж, що певну кількість книжок закупили б УККА і КУК для поширення.

З наших буднів

А ДЕ БОРЩ З КОВБАСОЮ?..

Пригадую, була колись у Вашингтоні якась чергова парада на честь президента Айзенгавера, на яку запрошено представників різних національних груп, між ними, очевидно, також і українців.

А як прийшло діло до перекуски, то пані різних націй приготували щось спеціяльне до смаку з ділянки рідного кулінарного мистецтва. Наші прекрасні пані погостували мужів з Капітолю розкішними „канапками", які страшенно всім смакували, навіть самому президентові З'єдинених Держав! — як повідомляла про це „Свобода" на першій сторінці і відповідним шрифтом.

Що „канапки", або по нашому „сендвічі" всім смакували, в цьому немає жадного чуда - дива: цей ґатунок перекуски приходить зараз по горілці, а по горілці кожному трунковому політикові і терня смакує.

Але є ще одна справа, сказати б, принципіяльна! В цій подачі „канапок" гостям у Вашинґтоні я особисто добачаю ще одну галичанську інтриґу! Передусім — чому вжито льокально - провінційної, не згідної з духом української мови, назви „канапки", коли на всій широкій Україні є вже загальноприйнята й соборна назва на „сендвічі", а саме — „бутерброди"?

Друге: хто уповажнив нашу делеґацію у Вашинґтоні знехтувати таку національну цінність, як галушки чи вареники? Яким коштом відбувся той шахермахер і хто несе за те відповідальність — пан голова УКК, чи пан президент УКК?

Ковбаса, як усім відомо, має в нашій історії велику і славну традицію. Ще в сивій давнині наші бурсаки складали про неї такі, наприклад, вірші:

„Ковбаса свиняча,
А печеня теляча
От, щоби я з'їв!"

З вертепної драми перейшла ковбаса, вкупі з горілкою, до українського побутового театру, що наведу тут лише один приклад, а саме п'єсу Кропивницького „Як ковбаса та чарка, то минеться сварка".

Далі: ковбаса відіграла визначну ролю в історії розвитку парляментаризму у нас, зокрема в Галичині за Австрії, а на Волині — в поверсальській Польщі, що є навіть зафіксоване в народній пісенній творчості. Співали ж колись по наших селах:

„Ой, там під горою
Хруні з ковбасою
На вибори йдуть!"

Коли ми вже затримались при ковбасі, то не можна забути і за наш чудовий український борщ. Кличу на весь голос: „Що зробила наша делеґація у Вашинґтоні з борщем? Кому його запродала — москалям, полякам чи якій п'ятій колоні?!

Правда, тут хтось може зробити заввагу, що наші пані могли б бути в клопоті — який саме борщ подати достойним гостям: тонкий - ріденький галицький, чи густий, з помідорчиками, картоплею і свинячим вухом — східньоукраїнський?

На те я відповім: треба було піти по лінії соборности і всенародньої консолідації: до галичанських „канапок" додати східньоукраїнського борщу, похохлі на достойника.

Вел, кошти такої урочистости, або так звані „експензи", були б більші, це факт, зате ж ідея соборности була б урятована і пропаганда — „через шлунок єнків до незалежности України" — мала б, безумовно, кращий успіх на міжнародній арені.

А так?.. Прогайновано ще одну історичну нагоду!

Ікер.

✝

Крайова Пластова Рада і Старшина в ЗДА

повідомляє зі смутком,
що в середу, 16-го липня 1958 р., помер несподівано,
на 82-му році життя,

ПЛАСТУН-СЕНЬЙОР КЕРІВНИЦТВА
ВИСОКОПРЕПОДОБНИЙ ОТЕЦЬ

ЮСТИН ГІРНЯК

колишній крилошанин Станиславівської Єпархії
і духовний опікун Українського Пласту у ЗДА.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ почнуться в СУБОТУ, 19-го ЛИПНЯ 1958 р. в Катедрі Непорочного Зачаття Преч. Діви Марії — при Норт Френклін вул. у Филаделфії, Па. — о 8-ій год. ранку.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ФІЛАДЕЛФІЯ, Па. — Т-во „Дністер", Відділ 430, подає до відома, що побір вкладок за місяць липень відбудеться в суботу, дня 19-го липня 1958, в Укр. Клюбі при 23 і Брави вул., від год. 7. до 9 веч., і в неділю, 20 липня ц. р., в Укр. Клюбі при 847 Н. Френклин вул. від год. 12:30 до 1:30 по пол. При цій нагоді будуть роздані чеки - дивіденди. Просимо прибути і вирівняти залеглости. — Осип Бакай, секр.

22,100 американців перебувають на Середньому Сході

Бейрут. — У захоплених вже гострими політичними кризами, чи загрожених тими кризами країнах Середнього Сходу перебувають тепер докладно 22,100 американських громадян, — не враховуючи, очевидно, військовиків, висланих туди саме для заґарантування безпеки тим американцям. У Ливані живе 2,425 американських громадян, в Іраку 1,964. В самій столиці Іраку, Багдаді, де відбувся кривавий військовий переворот, перебувало в тому часі 1,577 американців, в тому числі 624 на державній американській службі і 953 в приватному характері. У Либані 425 осіб пеербувають на державній американ. службі; в Йорданії є 188 американських урядовців і 160 осіб в іншому характері. Високе число американських громадян на державній службі охоплює також американців, які є в різних допоміжних і технічних місіях, чи то від ЗДА, чи від ОН. Дальшу найбільшу категорію становлять працівники в нафтових центрах. Службовицький персонал в тамошніх американських амбасадах розмірно невеликий. В інших середньосхідніх країн: в Єгипті є 1,386 американських громадян, в Адені 41, в Ізраїлі 6,088, в Кувайті (на терені Арабського півострова) 420, в Савді Арабії 7,876, в Сирії 557 і в Ємені 29.

● Папа Пій XII промовляв минулої неділі, 13-го липня, до 50,000 учениць середніх італійських шкіл, що зібралися на величезній площі св. Петра в Римі, як репрезентантки 1,200,000 членкинь італійської Католицької організації молоді. Папа говорив про світлі завдання монаших чинів і про місію монахинь, вважаючи, що поважна частина слухачок відчуває Боже покликання до монашого життя і праці у монашому чині.

● 19-річний фармерський робітник Філіп Піс із Флемінґтону, Ню Джерзі, так важко поранив собі ногу при січкарні що її треба було ампутувати Юнак втратив багато крови але рішуче відмовився від трансфузії крови, — з уваги на приналежність до секти Свідки Єгови, яка це забороняє. Лікарі й батьки задовольнили бажання хворого, яке може коштувати йому життя.

● 19-річній канадійці Ернестін Рассел і її тренерові Бернардові Нюманові видано в Москві квитки на літак до Відня й наказано відлетіти протягом 24-х годин. Ніяких при цьому не подано причин. Рассел брала в СССР участь у міжнародному гімнастичному конкурсі, на якому зайняла 16-те місце.